

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

REZOLUCJE

KOMITET REGIONÓW

149. SESJA PLENARNA KR-U, 27.4.2022–28.4.2022

Rezolucja Europejskiego Komitetu Regionów – Wsparcie regionów i miast UE dla Ukrainy

(2022/C 301/01)

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR),

1. Potępia niesprowokowaną i nieuzasadnioną inwazję Federacji Rosyjskiej wspieranej przez Białoruś na Ukrainę w dniu 24 lutego 2022 r.
2. Wzywa do natychmiastowego i bezwarunkowego zawieszenia broni oraz otwarcia bezpiecznych korytarzy humanitarnych. Rosja musi natychmiast wstrzymać działania wojenne i wycofać wszystkie siły wojskowe i paramilitarne oraz urzędników administracyjnych z okupowanych terytoriów ukraińskich.
3. Podkreśla, że ta inwazja jest aktem przestępczym wymierzonym w naród ukraiński oraz suwerenność i integralność terytorialną Ukrainy, a także brutalnym pogwałceniem zasad demokracji i praworządności. Podkreśla, że zmasowane ataki na ludność cywilną, w tym włodarzy miast i wsi, stanowią zbrodnie wojenne popełnione przez armię rosyjską oraz naruszenie prawa międzynarodowego, w szczególności Karty Narodów Zjednoczonych, aktu końcowego z Helsinek, Paryskiej Karty Nowej Europy i memorandum budapeszteńskiego. Wszelkie przypadki łamania praw człowieka, zbrodnie wojenne i zbrodnie przeciwko ludzkości na terytorium Ukrainy muszą być rejestrowane, badane i rozpatrywane pod jurysdykcją Międzynarodowego Trybunału Karnego.
4. Solidaryzuje się z narodem ukraińskim, który broni swojego kraju przed rosyjskimi najeźdźcami. Wyraża najgłębszy żal z powodu ofiar śmiertelnych i ludzkiego cierpienia spowodowanego rosyjskimi okrucieństwami.
5. Potwierdza swoje poparcie dla ukraińskich władz lokalnych i regionalnych i wzywa do natychmiastowego uwolnienia ukraińskich burmistrzów i urzędników służby cywilnej uprowadzonych przez rosyjskie siły okupacyjne z naruszeniem czwartej konwencji genewskiej.
6. Stwierdza, że tylko naród ukraiński może demokratycznie wybrać swoich przywódców na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, i oświadcza, że nie uzna żadnych regionalnych lub lokalnych władz ustanowionych przez Rosję w Ukrainie; ani nie będzie z nimi współpracować.

Konkretna solidarność z władzami lokalnymi i regionalnymi

7. Podkreśla nadzwyczajną solidarność obywateli UE z osobami uciekającymi przed wojną w Ukrainie. Wyraża zaniepokojenie deportacją Ukraińców wbrew ich woli na terytorium kontrolowane przez Rosję. Wyraża uznanie dla władz Unii Europejskiej za jedność w obliczu wojny Rosji z Ukrainą, za zwiększenie solidarności poprzez bezpośrednią pomoc humanitarną i nadzwyczajną pomoc w zakresie ochrony ludności oraz za uruchomienie mechanizmu natychmiastowej ochrony osób uciekających przed wojną. Podkreśla, że w nadchodzących miesiącach pomoc ta będzie musiała zostać znacznie zwiększona, aby uniknąć kryzysu humanitarnego w regionach przygranicznych UE.

8. Zobowiązuje się do dalszej mobilizacji miast i regionów w celu dostarczenia pomocy uchodźcom z Ukrainy. Zwraca szczególną uwagę na potrzeby regionów przygranicznych w zakresie wsparcia logistycznego dla początkowego przyjęcia i tranzytu.
9. Zachęca władze lokalne i regionalne w Europie do zwrócenia się o wsparcie lub zaferowania wsparcia za pośrednictwem uruchomionego przez KR centrum wsparcia informacyjnego „Pomoc dla Ukrainy”⁽¹⁾.
10. Przypomina apel ukraińskich i unijnych władz lokalnych i regionalnych o ożywienie lub ustanowienie partnerstw oraz współpracy partnerskiej miast i regionów z myślą o procesie odbudowy.

Wzmocnienie europejskiej perspektywy Ukrainy

11. Podkreśla, że reformy w zakresie decentralizacji i rozwoju regionalnego Ukrainy w znacznym stopniu przyczyniły się do konsolidacji demokracji lokalnej, wzmocnienia samorządu i ogólnej odporności lokalnych społeczności tego kraju, co jest ważnym elementem ukraińskiego oporu wobec rosyjskiej inwazji. Reformy te zostały wdrożone przy znacznym wsparciu ze strony regionów i miast Unii Europejskiej, m.in. w ramach programu „U-LEAD with Europe” oraz przy ukierunkowanym wsparciu ze strony KR-u, w ramach grupy zadaniowej ds. Ukrainy, a także w ramach partnerskiej współpracy. Sukces tych reform decentralizacyjnych przybliżył Ukrainę do Unii Europejskiej i jej wartości, jakimi są wolność, demokracja i praworządność.
12. Wzywa społeczność międzynarodową do przygotowania planu pomocy i odbudowy dla Ukrainy w celu wsparcia ukraińskiej gospodarki, jej instytucji i służb publicznych oraz odbudowy zniszczonej infrastruktury. W tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje decyzję Rady Europejskiej o utworzeniu Funduszu Powierniczego Solidarności z Ukrainą i wzywa do zorganizowania międzynarodowej konferencji w celu zebrania środków finansowych wśród partnerów. Podkreśla, że Rosja, jako odpowiedzialna za spowodowane zniszczenia, musi również wnieść swój wkład w odbudowę Ukrainy w postaci reparacji wojennych.
13. Wspiera Ukrainę w uzyskaniu statusu kraju kandydującego do UE zgodnie z art. 49 Traktatu o Unii Europejskiej i zgodnie z tą samą zmienioną metodyką negocjacji akcesyjnych, która stosowana jest wobec Bałkanów Zachodnich, z większym naciskiem na praworządność i instytucje demokratyczne. Podkreśla, że wnioski Gruzji i Mołdawii o uzyskanie statusu kraju kandydującego do UE powinny być również traktowane pozytywnie. W międzyczasie należy niezwłocznie dążyć do integracji Ukrainy z jednolitym rynkiem UE zgodnie z postanowieniami układu o stowarzyszeniu.

Środki wsparcia finansowego

14. Z zadowoleniem przyjmuje opracowane przez Komisję Europejską pakiety CARE (Spójność na rzecz Uchodźców w Europie) i CARE+, a także elastyczność w ramach REACT-EU. Podkreśla korzyści płynące z bezpośredniego zaangażowania władz regionalnych i lokalnych w planowanie, zarządzanie i wdrażanie pakietów CARE i REACT-EU. Podkreśla, że dostosowania programów polityki spójności muszą być zgodne z zasadą „nie szkodzić spójności”, niedawno wprowadzoną w ósmym sprawozdaniu w sprawie spójności.
15. Podkreśla, że zarówno podczas pandemii COVID-19, jak i w odpowiedzi na skutki wojny w Ukrainie, polityka spójności dowiodła, że w razie potrzeby może przynieść krótkoterminowe rezultaty. Zaznacza jednak, że rzeczywisty cel polityki spójności, jakim jest wzmocnienie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej poprzez zmniejszenie dysproporcji między regionami, nie powinien być stawiany w pozycji konkurencyjnej wobec tych celów.
16. Z zadowoleniem przyjmuje zawieszenie programów współpracy transgranicznej z udziałem partnerów rosyjskich i białoruskich i wzywa do wzmocnienia istniejących programów między regionami UE (Polska, Węgry, Rumunia, Słowacja) a Ukrainą. Podkreśla, że wsparcie finansowe dla władz lokalnych i regionalnych graniczących z Ukrainą i z krajami nie graniczącymi z nią, do których przybywa najwięcej uchodźców, jest wysoce niewystarczające i musi zostać znacznie zwiększone, biorąc pod uwagę ich rolę nie tylko w zapewnianiu schronienia uchodźcom, ale także we włączaniu ich do systemów edukacji, opieki zdrowotnej i mieszkalnictwa.
17. Popiera utworzenie stałej rezerwy kryzysowej w celu złagodzenia przyszłych sytuacji nadzwyczajnych, uzupełniającej lub wzmacniającej istniejące instrumenty awaryjne i instrumenty elastyczności. Wzywa do utworzenia jednego unijnego instrumentu lokalnego na rzecz uchodźców z Ukrainy gromadzącego wszystkie środki finansowe dostępne dla władz lokalnych i regionalnych na udzielanie schronienia uchodźcom, z myślą o uproszczeniu, włączeniu do głównego nurtu polityki i przyspieszeniu wykorzystania funduszy pozostających do ich dyspozycji.

⁽¹⁾ Centrum wsparcia informacyjnego „Pomoc dla Ukrainy” jest platformą umożliwiającą nawiązywanie kontaktów między regionami tranzytowymi i nadmiernie obciążonymi władzami lokalnymi i regionalnymi a władzami z innych państw członkowskich UE, które mają większe możliwości udzielania pomocy.

18. Zauważa, że w przypadku najbardziej dotkniętych państw członkowskich i regionów konieczny może okazać się przegląd ich planów odbudowy i zwiększania odporności w oparciu o odpowiednie konsultacje z władzami regionalnymi, zwłaszcza w świetle rosnącego wpływu gospodarczego wojny na kraje UE.

Przyjmowanie uchodźców z Ukrainy

19. Podkreśla, że władze lokalne i regionalne znajdują się na pierwszej linii, jeśli chodzi o przyjmowanie milionów uchodźców w krajach sąsiadujących, a także przesiedleńców wewnętrznych w Ukrainie ⁽²⁾, co jest największym kryzysem uchodźczym w Europie od czasów drugiej wojny światowej. Podkreśla, że wszyscy uchodźcy, niezależnie od pochodzenia i przynależności politycznej lub orientacji seksualnej, powinni mieć prawo do równie pozytywnego przyjęcia we wszystkich regionach i miastach UE jak uchodźcy z Ukrainy.

20. Z zadowoleniem przyjmuje uruchomienie dyrektywy w sprawie tymczasowej ochrony, która obecnie musi zostać w pełni wdrożona w sposób dobrze skoordynowany, hojny, sprzyjający włączeniu społecznemu i elastyczny, gwarantujący dostęp do rynku pracy, mieszkań, opieki zdrowotnej, edukacji i pomocy społecznej wszystkim osobom uciekającym z Ukrainy, ze szczególnym uwzględnieniem słabszych grup społecznych, zwłaszcza kobiet i dzieci, niezależnie od ich pochodzenia, przynależności etnicznej, sympatii politycznych lub orientacji seksualnej.

21. Zwraca uwagę na szczególne cechy dyrektywy Rady 2001/55/WE ⁽³⁾ w sprawie tymczasowej ochrony, która daje uchodźcom swobodę wyboru państwa członkowskiego UE, w którym chcą się tymczasowo osiedlić (art. 26), i podkreśla, że uznanie prawa do swobodnego przemieszczania się i autonomii uchodźców ma pozytywny wpływ na zmniejszenie presji wywieranej na krajowe systemy azylowe oraz na zdolności przyjmowania uchodźców w regionach przygranicznych.

22. Wzywa do ustanowienia dobrowolnego europejskiego programu relokacji, uwzględniającego możliwości przyjmowania uchodźców przez władze regionalne i lokalne. Ponawia w tym miejscu swój apel o przyznanie miastom i regionom UE bezpośredniego dostępu do funduszy UE przeznaczonych na migrację i integrację. Wzywa Komisję do przedstawienia roboczego programu rozdziału uchodźców na wypadek przyszłych kryzysów uchodźczych. Wzywa państwa członkowskie UE do uznania i realizacji takich dobrowolnych zobowiązań.

23. Podkreśla, że wielu ukraińskich uchodźców należy do słabszych grup, a około połowa z nich to osoby niepełnoletnie. Zwraca uwagę, że wśród setek tysięcy uciekających dzieci wiele jest pozbawionych opieki i wymaga specjalnej ochrony i opieki. Popiera „pakiet ochrony dzieci” na rzecz dzieci ukraińskich uchodźców, przy czym priorytetowo należy traktować konieczność zapewnienia im uczęszczania do szkoły.

24. Wzywa do podjęcia zdecydowanych środków zapobiegających handlowi ludźmi, ponieważ większość osób uciekających z Ukrainy to kobiety i dzieci, a sprawozdania dotyczące praw człowieka wykazały wzrost liczby przypadków, w których zorganizowane grupy przestępcze obierają je za cel i wykorzystują, zwłaszcza w celu wykorzystywania seksualnego lub wyzysku w pracy.

25. Podkreśla potrzebę zapewnienia kursów językowych, kształcenia i szkolenia. Wskazuje w tym względzie na potencjał sieci miast i regionów KR-u na rzecz integracji migrantów.

Wpływ na politykę UE

26. Zachęca do podjęcia natychmiastowych kroków we wszystkich regionach europejskich w celu zmniejszenia zależności UE od państw trzecich, a w szczególności od importu nośników energii z Rosji, i wzywa Komisję Europejską do wsparcia tych wysiłków.

27. Popiera apel o całkowity zakaz importu rosyjskiego gazu, ropy naftowej i węgla do Europy oraz zachęca władze lokalne i regionalne do rozpoczęcia opracowywania planów awaryjnych w celu przygotowania się na konsekwencje takich sankcji.

⁽²⁾ Ukraine Refugee Situation (unhcr.org).

⁽³⁾ Dyrektywa Rady 2001/55/WE z dnia 20 lipca 2001 r. w sprawie minimalnych standardów przyznawania tymczasowej ochrony na wypadek masowego napływu wysiedleńców oraz środków wspierających równowagę wysiłków między państwami członkowskimi związanych z przyjęciem takich osób wraz z jego następstwami (Dz.U. L 212 z 7.8.2001, s. 12).

28. Uważa, że plan REPowerEU⁽⁴⁾ jest sposobem na przyspieszenie przejścia na czystą energię, zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego UE, zmniejszenie zależności UE od importu paliw kopalnych i surowców z krajów trzecich, a szczególnie z Federacji Rosyjskiej[1], a tym samym zmniejszenie zagrożeń politycznych, gospodarczych i związanych z bezpieczeństwem wynikających z tego importu. Wzywa do przeprowadzenia wielkich inwestycji i podjęcia konkretnych działań na rzecz promowania energii ze źródeł odnawialnych, efektywności energetycznej i oszczędności energii, obiegu zamkniętego, elektryfikacji oraz badań nad alternatywnymi zrównoważonymi paliwami jako prawdziwie długoterminowych, bezpiecznych i przystępnych cenowo rozwiązań.

29. Podkreśla, że skutki wojny nie powinny odbić się negatywnie na działaniach w dziedzinie klimatu i zrównoważonego rozwoju, przewidzianych zarówno w porozumieniu paryskim, jak i w Agendzie ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, oraz potwierdza swoje zaangażowanie na rzecz Europejskiego Zielonego Ładu, który jest również drogą do wzmocnienia strategicznej autonomii UE.

30. Uważa, że wysiłki UE na rzecz zwiększenia jej niezależności energetycznej muszą obejmować całkowite zaprzestanie realizacji projektów Nord Stream i Nord Stream 2.

31. Z dużym zadowoleniem przyjmuje niedawną synchronizację ukraińskiej i mołdawskiej sieci elektroenergetycznej z europejską siecią kontynentalną.

32. Podziela apel ukraińskich władz lokalnych i regionalnych do społeczności międzynarodowej o pomoc w zarządzaniu kryzysami środowiskowymi spowodowanymi inwazją, w tym w obiektach elektrowni jądrowych i fabryk chemicznych.

33. Z zadowoleniem przyjmuje decyzję Komisji Europejskiej o rozpoczęciu negocjacji z Ukrainą w sprawie przystąpienia tego kraju do programu LIFE w celu skorzystania z finansowania na rzecz odbudowy jego środowiska po zniszczeniu w wyniku rosyjskiej inwazji, niezależnie od tego, czy chodzi o zanieczyszczenie, zniszczenie ekosystemów, czy inne długotrwałe skutki.

34. Podkreśla, że konflikt nieuchronnie będzie miał poważne konsekwencje dla sektora rolno-spożywczego UE, biorąc pod uwagę fakt, że Ukraina i Rosja są znaczącymi eksporterami szeregu produktów rolnych (takich jak zboża i nasiona oleiste), a także nawozów azotowych. Podkreśla, że UE musi wzmocnić swoje zobowiązanie do realizacji zrównoważonych systemów żywnościowych, gwarantując jednocześnie dostępność wysokiej jakości żywności dla każdego poprzez zmniejszenie zależności od kluczowych importowanych produktów rolnych i środków produkcji. Wyraża głębokie zaniepokojenie faktem, że zakłócenia w eksporcie z Ukrainy i Rosji doprowadziły już do ogromnego wzrostu cen towarów rolnych na świecie oraz że konsekwencje tego są odczuwalne zwłaszcza w najbiedniejszych krajach i regionach świata.

Dalsze uwagi

35. Popiera prawa obywateli Rosji i Białorusi, którzy protestują przeciwko wojnie Putina i bronią prawa do uczciwych wyborów, wolności słowa i zgromadzeń, a także domaga się natychmiastowego uwolnienia niesłusznie zatrzymanych demonstrantów.

36. Popiera dalsze skoordynowane, zdecydowane sankcje wobec Rosji i Białorusi, aby skutecznie udaremnić zdolność Rosji do kontynuowania agresji. Proponuje, aby Komisja przedstawiła wytyczne dotyczące egzekwowania i wdrażania sankcji, biorąc pod uwagę, że nadal istnieją rozbieżności, w tym na szczeblu regionalnym i lokalnym, w zakresie instrumentów i procedur stosowanych do weryfikacji statusu własności przedsiębiorstw, aktywów i nieruchomości.

37. Podkreśla, że wszystkie kraje kandydujące i potencjalne kraje kandydujące do członkostwa w UE powinny być zachęcane do stosowania sankcji uzgodnionych na szczeblu UE w celu podkreślenia ich zaangażowania na rzecz UE i jej wartości.

38. Potępia rosyjską propagandę i nawoływanie do nienawiści, które podsycają konflikt i pomagają sprawcom zbrodni wojennych. Wzywa do podjęcia skutecznych środków na szczeblu europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym w celu przeciwdziałania takiej propagandzie i jej eliminowania. Sprzeciwia się manifestacjom poparcia dla rosyjskiej agresji organizowanym w miastach europejskich.

⁽⁴⁾ Komunikat Komisji w sprawie REPowerEU: Wspólne europejskie działania w kierunku bezpiecznej i zrównoważonej energii po przystępnej cenie, 8 marca 2022 r.

39. Zobowiązuje swego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Komisji Europejskiej, Parlamentowi Europejskiemu, francuskiej i czeskiej prezydencji w Radzie UE oraz przewodniczącemu Rady Europejskiej, a także prezydentowi, rządowi i parlamentowi Ukrainy.

Bruksela, dnia 28 kwietnia 2022 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów
Apostolos TZITZIKOSTAS
